

Laidiens: **14.10.2010., Nr. 163**

Ministru kabineta noteikumi Nr.947

Rīgā 2010.gada 5.oktobrī (prot. Nr.51 4.§)

Karavīru un zemessargu militārās disciplīnas reglaments

*Izdoti saskaņā ar Militārā dienesta likuma 9.panta otrās daļas 3.punktu
un Latvijas Republikas Zemessardzes likuma 42.panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka karavīru un zemessargu militāro disciplīnu un tās nodrošināšanas kārtību.
2. Šos noteikumus piemēro:
 - 2.1. aktīvā dienesta karavīriem;
 - 2.2. zemessargiem, kuri pilda dienesta pienākumus;
 - 2.3. atvaļinātajiem karavīriem un no Zemessardzes izslēgtajiem zemessargiem, kuri valkā formas tērpu, ja viņiem ir piešķirtas šādas tiesības;
 - 2.4. kara laikā arī personālsastāvam, kas ir to valsts un pašvaldības iestāžu dienestā, kuras mobilizācijas dēļ pakļautas tieši Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, vai kas ir bruņotajos spēkos, pamatojoties uz darba līgumu.
3. Karavīrs vai zemessargs, kas pārkāpis normatīvos aktus vai komandiera (priekšnieka) pavēlē vai rīkojumā noteiktās dienesta prasības, neatkarīgi no dienesta pakāpes un amata saucams pie disciplinārās, administratīvās vai kriminālatbildības, kā arī ir materiāli atbildīgs par nodarīto zaudējumu (kaitējumu).
4. Pie disciplinārās atbildības karavīru un zemessargu sauc šajos noteikumos noteiktajā kārtībā. Administratīvā soda uzlikšana vai kriminālsoda piespriešana, kā arī zaudējuma (kaitējuma) atlīdzināšana neizslēdz karavīra un zemessarga disciplināratbildību.
5. Ja karavīrs noteiktajā kārtībā pilda militāro dienestu citā valstī, viņš ciena un ievēro attiecīgās valsts likumus, sabiedriskās kārtības un pieklājības normas.
6. Ja zemessargs noteiktajā kārtībā pilda Zemessardzes uzdevumus citā valstī, viņš ciena un ievēro attiecīgās valsts likumus, sabiedriskās kārtības un pieklājības normas.
7. Katra komandiera (priekšnieka) pienākums ir nodrošināt militāro disciplīnu un dienesta kārtību pakļautajā vienībā (apakšvienībā), veicināt centību un priekšzīmīgu uzvedību, piešķirot apbalvojumus, kā arī taisnīgi sodīt par militārās disciplīnas pārkāpumiem.
8. Sodot karavīrus un zemessargus, komandieris (priekšnieks) nedrīkst pārkāpt šajos noteikumos noteiktās tiesības un pienākumus un pieļaut nepamatotu bardzību. Par šajos noteikumos piešķirtās disciplinārās varas pārsniegšanu

vainīgo soda disciplināri, bet, ja dienesta stāvoklis ir izmantots ļaunprātīgi, komandieri (priekšnieku) var saukt pie kriminālatbildības.

9. Lai nodrošinātu militāro disciplīnu, komandieris (priekšnieks):

9.1. ir paraugs padotajiem morālo normu un militārās disciplīnas ievērošanā un dienesta pienākumu nevainojamā pildīšanā;

9.2. pastāvīgi kontrolē kaujas gatavību un militāro disciplīnu pakļautajās vienībās (apakšvienībās);

9.3. noskaidro militārās disciplīnas pārkāpuma iemeslus un apstākļus, kā arī trūkumus dienesta organizācijā, kas varētu būt par cēloni militārās disciplīnas pārkāpumiem, un veic pasākumus trūkumu novēršanai.

10. Ja karavīrs un zemessargs atklāti nepakļaujas vai pretojas militārai disciplīnai vai traucē dienesta kārtību, komandierim (priekšniekam), izmantojot šajos noteikumos un Militārā dienesta iekārtas reglamentā noteiktās tiesības un pienākumus, jāpanāk padotā karavīra un zemessarga paklausība.

11. Ja komandieris (priekšnieks) nav izpildījis pienākumus militārās disciplīnas un dienesta kārtības nodrošināšanai, viņu sauc pie atbildības šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

12. Katra karavīra un zemessarga pienākums ir ar cieņu izturēties pret komandieri (priekšnieku) un jebkuru karavīru un zemessargu gan dienestā, gan ārpus tā, bet katra komandiera (priekšnieka) pienākums – izturēties ar cieņu un godu pret padotajiem.

13. Piemērojot šos noteikumus, štatā minētie amati disciplinārās varas pilnvarās pielīdzināti:

13.1. grupas (nodaļas) komandierim – ieroča (tehnikas, aparatūras) un kaprāļa pakāpes posteņa komandieris (priekšnieks);

13.2. vada seržantam – štatā noteiktās seržanta pakāpes kuterā komandieris un par vadu augstākas apakšvienības ieroča (tehnikas, aparatūras) posteņa komandieris (priekšnieks);

13.3. rotas virsseržantam – baterijas virsseržants, kuģa bocmanis, štatā noteiktās bocmaņa, štāba bocmaņa pakāpes kuterā komandieris, par rotu augstākas apakšvienības ieroča (tehnikas, aparatūras) komandieris (priekšnieks);

13.4. bataljona virsseržantam – eskadriļas, divizona un tiem pielīdzinātās atsevišķās vienības virsseržants (bocmanis);

13.5. vada komandierim – štatā noteiktās virsleitnanta pakāpes kuģa komandieris, par vadu augstākas apakšvienības ieroča (tehnikas, aparatūras) komandieris (priekšnieks);

13.6. rotas komandierim – baterijas, aviācijas posma, atsevišķa vada komandieris, štatā noteiktās kapteinleitnanta un komandleitnanta pakāpes kuģa komandieris;

13.7. bataljona komandierim – Nacionālo bruņoto spēku Speciālo uzdevumu vienības, Nacionālo bruņoto spēku Štāba bataljona, divizona, atsevišķas rotas (baterijas), tiem pielīdzinātās atsevišķās vienības komandieris (priekšnieks), štatā noteiktās komandkapteiņa pakāpes kuģa komandieris;

13.8. brigādes komandierim – Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles, Gaisa spēku Aviācijas bāzes, Sauszemes spēku Kājnieku brigādes, Mācību vadības pavēlniecības komandieris (Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektors), Nodrošinājuma pavēlniecības, Militārās policijas un Zemessardzes novada komandieris;

13.9. regulāro spēku vienības un Zemessardzes komandierim – Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieks un viņa vietnieki.

14. Visu komandieru (priekšnieku) vietnieku, vienību štābu priekšnieku un štatā noteikto ar komandieri (priekšnieku) vienlīdzīgo dienesta pakāpju karavīru disciplinārā vara ir par vienu pakāpi zemāka nekā viņu komandierim (priekšniekam).

15. Šajos noteikumos neminētu karavīru un zemessargu disciplinārās varas tiesības attiecībā uz viņiem pakļautajiem karavīriem un zemessargiem atbilst attiecīgajam amatam štatā noteiktajai dienesta pakāpei pielīdzināto komandieru disciplinārās varas tiesībām:

15.1. kaprāļa, seržanta tiesības – grupas (nodaļas) komandiera tiesībām;

15.2. virsseržanta (bocmaņa) tiesības – vada seržanta tiesībām;

15.3. štāba virsseržanta (štāba bocmaņa) tiesības – rotas virsseržanta tiesībām;

15.4. galvenā virsseržanta (galvenā bocmaņa) un augstākā virsseržanta (augstākā bocmaņa) tiesības – bataljona virsseržanta tiesībām;

15.5. leitnanta, virsleitnanta tiesības – vada komandiera tiesībām;

15.6. kapteiņa (kapteinleitnanta), majora (komandleitnanta) tiesības – rotas komandiera tiesībām;

15.7. pulkvežleitnanta (komandkapteiņa), pulkveža (jūras kapteiņa) tiesības – bataljona komandiera tiesībām;

15.8. brigādes ģenerāļa (flotiles admirāļa) tiesības – brigādes komandiera tiesībām;

15.9. ģenerālmajora (kontradmirāļa), ģenerālleitnanta (viceadmirāļa) tiesības – regulāro spēku vienības un Zemessardzes komandiera tiesībām.

16. Augstākam komandierim (priekšniekam) ir visas zemāku komandieru (priekšnieku) disciplinārās varas tiesības.

17. Amata pagaidu izpildītājam ir tiesības izmantot attiecīgajam amatam šajos noteikumos noteiktās disciplinārās varas tiesības.

II. Militārās disciplīnas pārkāpumi un atbildība

18. Par militārās disciplīnas pārkāpumiem uzskatāma karavīra vai zemessarga rīcība (darbība vai bezdarbība), kas izdarīta, ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības pārkāpjot normatīvos aktus, militāros reglamentus, komandiera (priekšnieka) pavēles, rīkojumus vai norādījumus.

19. Militārās disciplīnas pārkāpums atzīstams par izdarītu ar nodomu (tīši), ja karavīrs vai zemessargs, kas to izdarījis, ir paredzējis pārkāpuma sekas un vēlējies tās vai arī nav vēlējies, tomēr apzināti pieļāvis to iestāšanos.

20. Militārās disciplīnas pārkāpums atzīstams par izdarītu aiz neuzmanības, ja karavīrs vai zemessargs, kas to izdarījis, ir paredzējis pārkāpuma seku iespēju, tomēr vieglprātīgi paļāvies, ka tās varēs novērst, vai nav paredzējis pārkāpuma seku iespēju, kaut gan pēc pārkāpuma konkrētajiem apstākļiem viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt.

21. Par militārās disciplīnas pārkāpumu nav uzskatāma karavīra vai zemessarga rīcība, kas atbilst šo noteikumu 18.punktā minētajai rīcībai, bet ir izdarīta nepieciešamās aizstāvēšanās gadījumā, galējās nepieciešamības gadījumā, kā arī aiz pārliecības, ka, izpildot komandiera (priekšnieka) pavēli (rīkojumu), karavīrs vai zemessargs izdarītu normatīvā akta pārkāpumu.

22. Nepieciešamā aizstāvēšanās ir karavīra vai zemessarga rīcība, lai novērstu militārās disciplīnas pārkāpumu vai aizsargātu no bīstama apdraudējuma valsts iekārtu un sabiedrisko kārtību vai savas vai citas personas tiesības,

nodarot apdraudētājam kaitējumu, bet nepārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, ja pārkāpumu vai apdraudējumu nav bijis iespējams novērst ar citiem līdzekļiem. Par nepieciešamās aizstāvēšanās robežu pārkāpšanu atzīstama acīmredzama aizsardzības nesamērība ar apdraudējuma raksturu un bīstamību, kā dēļ tiek radīts kaitējums, kas nav bijis nepieciešams, lai novērstu vai atvairītu apdraudējumu.

23. Galējā nepieciešamība ir karavīra vai zemessarga rīcība, lai novērstu kaitējumu valsts un sabiedrības interesēm, karavīram, zemessargam vai citām personām, ja šo kaitējumu nav bijis iespējams novērst ar citiem līdzekļiem un ja nodarītais kaitējums ir mazāks nekā novērsta.

24. Disciplināratbildību mīkstinošie apstākļi:

24.1. pārkāpējs vaļširdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto;

24.2. pārkāpējs novērsis izdarītā pārkāpuma kaitīgās sekas, labprātīgi atlīdzinājis zaudējumu vai novērsis nodarīto kaitējumu;

24.3. pārkāpums izdarīts smagu personīgu vai ģimenes apstākļu dēļ vai stipra psihiska uzbudinājuma ietekmē;

24.4. pārkāpums izdarīts vardarbības iespaidā;

24.5. pārkāpumu izdarījusi sieviete grūtniecības stāvoklī;

24.6. pārkāpējs sniedz būtisku palīdzību cita militārās disciplīnas pārkāpuma atklāšanā.

25. Disciplināratbildību pastiprinošie apstākļi:

25.1. pārkāpums nav pārtraukts, un nav ievērota komandiera (priekšnieka) vai citu karavīru un zemessargu prasība to izbeigt;

25.2. pārkāpums izdarīts atkārtoti, īpaši, ja pārkāpums, par kuru karavīrs un zemessargs jau bijis disciplināri vai administratīvi sodīts, izdarīts atkārtoti triju mēnešu laikā vai ja agrāk jau izdarīti vairāki citi pārkāpumi;

25.3. pārkāpums izdarīts alkohola, narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošo vielu ietekmē;

25.4. pārkāpums izdarīts personu grupā;

25.5. pārkāpums izdarīts, pildot kaujas vai speciālo uzdevumu, sardzē (apsardzē) vai dežūras laikā;

25.6. pārkāpums izdarīts savtīgos nolūkos, mantkārīgu vai zemisku tieksmju dēļ;

25.7. pārkāpuma dēļ radušies nopietni militārās vai sabiedriskās kārtības traucējumi, materiālie zaudējumi vai iestājušās citas smagas sekas;

25.8. pārkāpums izdarīts pret nepilngadīgo, sievieti, vecu cilvēku vai personu, kas atrodas bezpalīdzības stāvoklī, kā arī izmantojot cietušās personas dienesta, materiālo vai citu atkarību no pārkāpēja;

25.9. pārkāpums saistīts ar cietušās personas cieņas un goda aizskaršanu;

25.10. pārkāpums izdarīts, piedaloties ārkārtējas situācijas vai dabas katastrofas seku likvidēšanas darbos.

III. Disciplinārsodi

26. Disciplinārsods ir piespiedu līdzeklis, ko karavīram vai zemessargam, kas izdarījis pārkāpumu, uzliek šajā reglamentā noteiktajā kārtībā. Disciplinārsodu uzliek, lai karavīru vai zemessargu sodītu par izdarīto pārkāpumu, kā arī audzinātu. Disciplinārsoda mērķis nav pazemot karavīra vai zemessarga cieņu, bet panākt, lai vainīgais, kā arī citi karavīri un zemessargi neizdarītu jaunus pārkāpumus.

27. Karavīram piemērojamie disciplinārsodi:

27.1. kareivim:

27.1.1. rājiens;

27.1.2. ārpuskārtas norīkojums (izņemot sardzi (apsardzi), vakti uz kuģa un kaujas dežūru) līdz trim reizēm;

27.1.3. aizliegums vai ierobežojums atstāt dienesta vietu līdz 15 diennaktīm;

27.1.4. stingrā uzraudzība līdz 15 diennaktīm;

27.1.5. arests līdz 10 diennaktīm;

27.1.6. brīdinājums par neatbilstību ieņemamajam amatam;

27.1.7. mēneša algas samazināšana līdz 20 procentiem uz laiku, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem;

27.1.8. pazemināšana amatā;

27.1.9. miera laikā – atvaļināšana no aktīvā dienesta pirms noteiktā laika;

27.2. instruktoram:

27.2.1. rājiens;

27.2.2. stingrā uzraudzība līdz 15 diennaktīm (izņemot augstāko instruktoru);

27.2.3. arests līdz 10 diennaktīm (izņemot augstāko instruktoru);

27.2.4. brīdinājums par neatbilstību ieņemamajam amatam;

27.2.5. mēneša algas samazināšana līdz 20 procentiem uz laiku, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem;

27.2.6. pazemināšana amatā;

27.2.7. miera laikā – atvaļināšana no aktīvā dienesta pirms noteiktā laika;

27.3. virsniekam:

27.3.1. rājiens;

27.3.2. brīdinājums par neatbilstību ieņemamajam amatam;

27.3.3. mēneša algas samazināšana līdz 20 procentiem uz laiku, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem;

27.3.4. pazemināšana amatā;

27.3.5. miera laikā – atvaļināšana no aktīvā dienesta pirms noteiktā laika.

28. Zemessargam piemērojamie disciplinārsodi ir noteikti Latvijas Republikas Zemessardzes likumā.

IV. Komandiera (priekšnieka) tiesības uzlikt disciplinārsodus

29. Grupas (nodaļas) komandierim ir tiesības izteikt rājienu.

30. Vada seržantam regulārajos spēkos ir tiesības:

30.1. izteikt rājienu;

30.2. norīkot kareivi ārpuskārtas norīkojumā vienu reizi.